

**Kort sammandrag af de märkwärdigaste
händelser, hörande till hans kongl. höghet
kron-prinsen Carl Johans historia, ifrån
början af hans ärofulla bana som krigare, till
hans ankomst till Swerige som ri**

Jönköping
1810

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

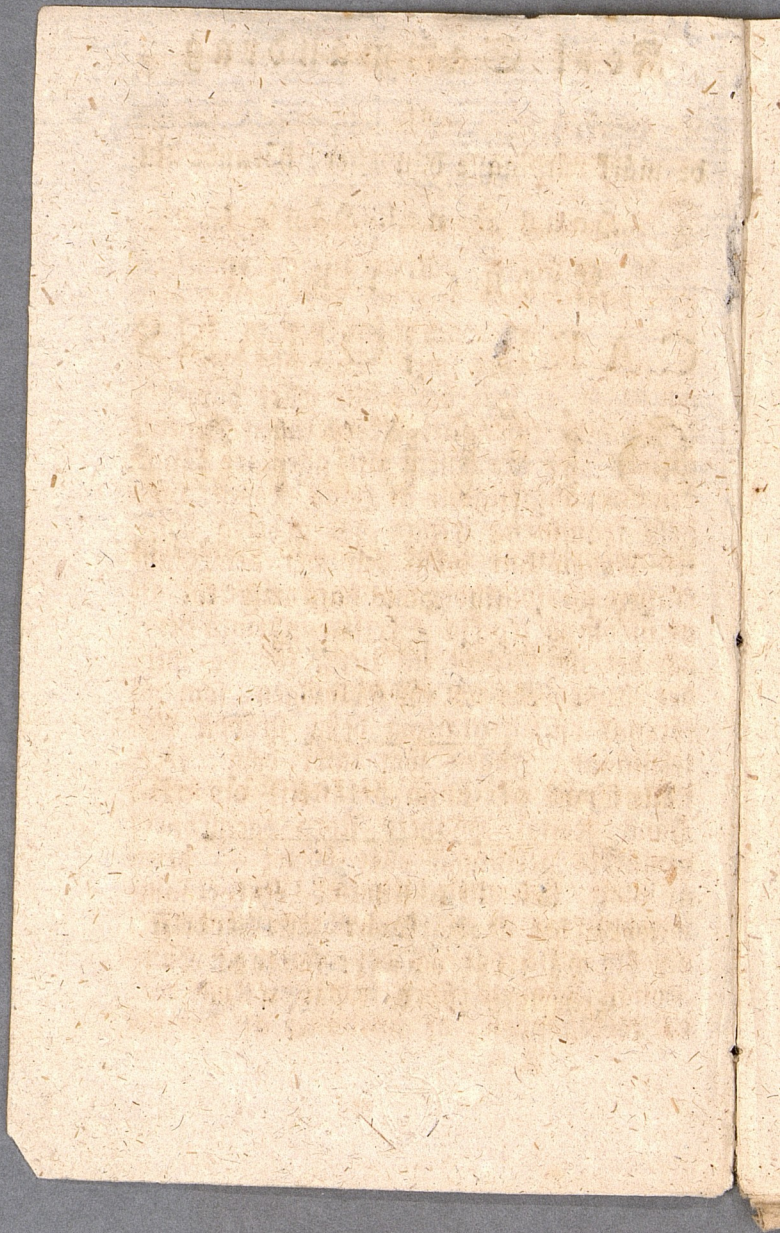
Kort Sammandrag
af
de mærkværdigste hændelser, hændte til
Hans Kongl. Høghet
Kron-Prinsen
CARL JOHANS
Historia,
ifraan början af Hans årefulla bana som
Krigare, till Hans ankomst till
Sverige som Kikets
Kron-Prins.

Utgifwet af ett Sällskap Wänner.

Önköping 1810,
tryckt hos Joh. Pehr Lundström,
På Utgifwarnes förlag.
Exemplaret häftadt kostar 4 s.

Denne store och ädle Furste, hwars lysande egenstaper och gerningar omgifwit des namn med ära och des person med kärlek, wördnad och högakning, är nu så nära förenad med Swenska Folket, och utgör så helt och hållit wårt hopp för kommande tider, att säkert ingen Swenssk gifwes som icke önskar att närmare känna det hufwudsakligaste af Hans Kongl. Höghets framfarna lefnad och ärorika öden. — Redan har också den mer bemedlade klassen af Medborgare haft tillfälle att af utkomna tryckta Skrifter inhemta dem, och det är således till tjenst för de mindre bemedlade och för Allmogen, som wi förenat oss att utgifwa dessa frödda Antekningar. Ingen som läser dem, föreställa sig att här finna berättelse om alla Hans Kongl. Höghets stora egenstaper, utmärkta gerningar eller öden; — detta är blott, som titeln utwisar, ett kort sammandrag af de märkwärdigaste händelser, och om också här och der någon af Hans Kongl. Höghets stora bedrifter skulle wara förbigången, af anledning att det er-

forbrats en widsträcktare historisk skildring af föregående händelser och närmare kändedom af tidernas skick, hwilken måhända flere af våra läsare sakna, kunna wi trösta dem dermed, att wi kanhända framdeles skola ersätta denna vår arbetes brist.

Hans Kongl. Höghet är född i Staden Pau i Prowinsen Bearn i Frankrike, den 26 Jan. 1764. Ännu som yngling hyste han böjelse för Militär-ståndet, och wid 15 års ålder hade han redan tagit tjänst som Soldat. Som Sergeant bewistade han kriget i Indien, och som Bataljons-Adjutant återhöll han med sin ståndaktighet ett upproriskt Regemente. Han frälste sin Öfwerstes, Markis d'Ambergs lif.

Brigad-Chef wid norra Arméen, utmärkte han sig wid alla träffningar. General Goguet blef mördad, och då brottet af mängden försvarades, tilltalade Hans Kongl. Höghet den half-Brigad som hyste brottslingen, och hwaröfwer han ej hade befäl; men han fann motstånd. Garmen ökte hans värma. Man hotade honom; då blef han förfärlig; och mör-

baren undergick sitt wälförtjenta straff i Lågrets åsyn.

Dagliga träffningar förefalla wid Sambre, Montigny, le Tigneus, Fontaine Leveque, Fleurus, ic. hwari Hans K. Höghet på det mest lysande sätt utmärkte sig. Hans Generaler, intagna af den djupaste högaktning för hans skicklighet och förtjenster, förmå honom ändtligen med möda, att emottaga det anbud, han ofta afflagit, Generals-graden.

En sammangaddning af alla Grenadiererne sänder en deputation till Högqvarteret att förklara, det de ej mer wilja ligga under bar himmel, utan kantonera. Den minsta estergiswenhet hade nu förstört Arméen. Generalerne, befohade, skicka efter Hans Kongl. Höghet. Han kommer; och uppbragt öfwer denna olydnad, rusar han med sabeln i hand emot de utskickade, liksom emot fiender; han drifwer dem ur Högqvarteret, går midt ibland Grenadiererne, och med den kraftiga wältalighet, som är honom egen, återför dem till sina skyldigheter, och återställer ordningen.

Wid farten öfwer Roer, tvingar han en öfwerlägsen fiende att fly, och jagar

honon på andra sidan om Rhenströmmen. Wid Maestrichts belägring har han befälet öfwer attacken wid Billiks Fästningswerk. Han för detta wigtiga befäl på ett sätt, som wore nog för hans öddlighet. Under belägringen befordras han till Divisions-General.

Wid första öfvergången öfwer Rhenströmmen war Hans Kongl. Höghet på Arméens högra flygel. Han öfwerwiner alla hinder. Han njuter sielf ingen hwila, förr än hans division genom hans egen omsorg är försedd med alla sina behof; och på detta sätt winner han det ljufwa tillnamnet: Soldatens Sar. Arméen återgår till wensra Rhenstranden. Hans Kongl. Höghet werkställer detta återtåg som segerwinnare. Han slår fienden på Ehrenbreitsteins höjder, och afskär honom kommunikation med denna fästning. När ändiligen Arméen skulle gå öfwer Rhen, brötos broarna, och allt war i eld och låga. Hans Kongl. Höghet, med kall blod, låter sin division werkställa Kontramarsch, återlager sin ställning med gå på marsch, fördrifwer fienden med fäld bajonett, och afwäntar broarnes iståndsättande. Hans Kongl.

Höghets division, i centern af Arméen på Hundrücken, fördrifwer fienden från Kreugnaf, kullkastar honom i alla deß positioner, utgör Avantgardet wid fram-tåget och Arriergardet wid återtåget. En owanlig werksamhet mångdubblar Hans Kongl. Höghets förmåga. Man ser honom öfwerallt, och alltid der faran är störst.

Då stilleståndet bryts, blir åter Arméen anfallen på Hundrücken. Hans K. Höghet tvingar fienden att gå öfwer Nahe och kasta sig i Maynz. Kallad till högga Rhenstranden, förmår han sin division att göra förundransvärda marscher, han genomgår sjelf lederna, och wid hans åsyn glömmes Soldaten alla mödor. Frankommen till Lahn, gör han anfall, och fienden lemnar slagfältet efter ett kraftigt motstånd. Men wensra flygels misföde tvingar Arméen till åter-tåg; fienden förföljer med fruktan Hans Kongl. Höghets division. Då han vågar anfälla den, ser man det tappra tredje Håstjägare-Regementet, fördt af Hans Kongl. Höghet i egen person, helt och hållet förgöra ett Österriskt Husar-Regemente. Då Arméen återgår öfwer Rhen

8

wid Neuwied, hålles fienden rå afstånd genom Hans Kongl. Höghets skickliga och drifliga manövrer; och öfvergången verkställs i bästa ordning.

En en gång skall Arméen framrycka på högara Rhenstranden; Hans Kongl. Höghet får sex små båtar, af hvilka tre äro cbrukbara. Med dessa utla medel skall han öfverföra en division af 10 tusen man, men hans lycka och hans mod ersätta alla brister. Han går först öfver med 100 man, och tar in en redutt; ännu en transport framkommer; och med 200 man anfaller han en kolonn af 4 tusen, slår den, och gör en mängd af fångar.

Montabour, Limbourg, Wisbadens höjder, Königsstein, Alschaffenburg, Burg-Utrecht, Höchstet, Altdorff och Neymark äro skådeplatser för Hans Kongl. Höghets åra. Erkehertig Carl med 25 tusen man utvalda trupper uppehålles af en division, 6 tusen man stark. Linnrängen togs och återtogs 6 gånger. I denna svåra kamp öfvertråffade Hans Kongl. Höghet sig sjelf. Större, än han wisade sig i denna oförgätliga strid, är ej meniskan gifwit att wara. Att kunna fatta förträffligheten af hans dispositioner och

driftigheten af hans anfäll, måste man hafwa sett dem med egna ögon. På 3:dje dygnet, kl. 10 om aftonen, gjorde han en reträtt af 2 lieus. Följande dagen gaf han batalj. Zwungen till återtag, verkställer han det med noggrannhet af en exercis. Han fruktar att Nürnbergs Garnizon kan gå förlorad. Att flydda deß reträtt, flyndar han dit i spetsen för det tappra 7:de Dragon-Regementet. Flere gånger gör han choc med fullkomlig framgång, och intar ett fördelaktigt läger wid Forchaim, hvarifrån han betäcker Kr. meens återtag.

Prins Carl har intagit vägen till Frankfurt; den måste öppnas med wärjan i handen. Hans Kongl. Högghet skall anfälla fienden wid Bourg Eberack. Skerrikarne kullkastas på alla punkter, och öfvergifwa sina positioner. Genom denna seger hade Prins Lichtenstein med sitt Avantgarde af 8 tusen man blifwit fången, och vägen öppnad till Frankfurt; men resten af Arméen kunde icke förfölja, och Hans Kongl. Högghet gick tillbaka.

Så stora mödor hade skakat Hans Kongl. Högghets helsa. Zwungen att lem-

na Arméen, tog han någon hwila i
 Welklar wid Lahn. Efter den olyckliga
 bataljen wid Würtsburg skyndade han
 till Arméen. Hans närvaro behöfdes att
 återgifwa trupperne det mod, det förtro-
 ende som en så älskad, så utmärkt Fält-
 herre endast kan uppväcka. Hans Kongl.
 Höghet får ifrån Sambre, och Maas-
 Arméen att förstärka den Italienska med
 15 tusen man. Afwen så upplyst administ-
 ratör som förträfflig General, har han
 allt förutsett. Trupperne genomgå Frank-
 rike, Alperne, Italien, utan desertion,
 utan klagan, utan ordning, och med
 owanlig hastighet, oakadt den swåraste
 årstid.

Soldaten, hwars sold uteblifwit,
 nekar att marchera wid Milan, och for-
 drar sin betalning som ett wilkor. För-
 gäfwes går Öfwer, och Underbefålet för-
 ut med fanorna. Hans Kongl. Höghet
 syns, han befäller; för första gången är
 Soldaten döf för hans röst. i Franska
 Kejs. wäntade trupperne från Rhen att
 gå på Wien. Hans Kongl. Höghet får-
 dig att wåga allt, stiger af sin häst, sät-
 ter sabeln mot första Grenadierens bröst,
 och ropar åt honom med en dundrande

stämman: Från högra flanken marsch, eller är du död. Grenadiern lyder: hela divisionen marscherar, den upphinner sina fanor, och Hans Kongl. Höghet framkommer till bestämd ort, att kröna sig med nya lagrar wid Piave, Tagliamento och Gradisca. Denna fästning eröfrade han inom 6 timmar, och tog till fånga 4 tusen mans Garnizon.

I hvilka faror får man icke följa Hans Kongl. Höghet; men man följer honom med nöje. En kolonn betänker sig att wada öfwer en ström, der wattenet går upp till hakan. Det war i Mars månad: Hans Kongl. Höghet hastar förut, och kommer öfwer; hela division följer honom med glädjerop. Twenne Soldater woro nära att drunkna, och Hans Kongl. Höghet kastar sig ånyo i wattenet, och räddar dem med egen hand.

Uldrig började han en träffning utan att hafwa talt till trupperne. Wid Tagliamento sade han endast: Mina wänner, kom ihåg att I kommen från Sambre. och Maas-Arméen, och att Italienska Arméen ser på Er. Bataljen wanns. Kejs. af Frankrike, som förde högsta befålet, skref till Direktorium

ett stort beröm öfver Hans Kongl. Höghets flöta och väl utförda manövrer.

Som Ambassadör i Wien, wet Hans Kongl. Höghet att med sitt uppförande bibehålla Franska Regeringen i iillbörlig aktning. Som Krigsminister behöfwer han blott 2 månader att förbättra truppernes belägenhet, och sätta alla Arméerna på en fruktansvärd fot. Under denna korta tid föreföllo stora händelser, och den mest lysande framgång blef resultatet af de moraliska driffjedrar Hans Kongl. Höghet som Krigsminister satt i gång wid Arméerna. Holland blef frälst; westrä Rhenstranden blef förswarad mot allt anfäll; Ryssarna blefwo förgjorde i Schweiz; segren återwände till Donau. Arméens fanor; den defensiva linien mellan Alperne och Apenninerne blef bibehållen, oaktadt alla de misöden Franska Arméerna lidit i dessa trakter: koalitionen förlorade allt sammanhang.

Som General en Chef öfwer Observations-Armeen, bibehåller han sin frigs. ära, med ett antal af trupper, andeles otillräckligt för de företag, honom anförtros. Utstånd General en Chef för Julianska och Neapolitanska Armé.

erna, affäger Hans Kongl. Höghet sig detta befäl, emedan Direktorium nekot honom en förstärkning af 15000 man, den han ansåg nödvändig för att kunna motstå Austro-Ryssarna. Olyckliga följder hafwa bewist huru Hans Kongl. Höghet såg rätt.

General en Chef öfwer wenstra Armeen, sätter Hans Kongl. Höghet kusterna i försvarsstånd emot alla försök, be-
twingar roflynaderna och återställer ordningen inom hela widden af hans befäl. Han utnämns till Stats-Råd. Franska Kejsaren, lom bland sina stora egenskaper, har den att känna människor, har alltid bemött Hans Kongl. Höghet med mycken högaftning.

Hans Kongl. Höghet utnämndes först till Stats-Råd och erhöill sedan befälet öfwer Rebelerna i Vendée. — Man kan med skäl säga att Hans Kongl. Höghet tillintetgjorde de upprorskas alla anslag, genom sin klohet och fasta karaktär. Till belöning härfore blef Hans Kongl. Höghet den 19 Maj 1804 Marskalk af Frankrike. — Heders-Regionen hade förut blifwit inrättad, och öfwen härutinnan hade Hans Kongl. Höghet erhållit en plats,

samt blef Chef för Bataljonen i Wiy. —
 Vid Kejsar Napoleons Kröning den
 2 Dec. 1804 bar Hans Kongl. Höghet i
 Kröningsprocessionen den till Kejsersl. Kru-
 den hörande halskedjan. — Hans Kongl.
 Höghet blef sedermera Befälhafware i
 det af Fransmännen intagna Hannover.
 I detta land har Hans Kongl. Höghet
 genom sitt ädelmodiga och menliga upp-
 förande, emot de lidande invånarne, be-
 redt sig ett minne lika oförgångligt och
 skönt som hans namn är stort och lysan-
 de. Han inskränkte Generalernas under-
 håll, lät sig sjelf betjenas af Kongl. köket,
 tillbelte Officerarne penningar i stället
 för den mat de skulle hafwa af wårdar-
 ne der de woro inkwarterade. Han lind-
 drade de fattigas bördor, och då en stor
 brödbrist uppkom, sommaren 1805, skaf-
 fade han såd från Frankrike m. m. — Uti
 April månad 1805, blef Hans Kongl.
 Höghet Riddare af Kongl. Preussiska
 Swarta Örnens Orden, och kort derefter af
 Kongl. Bayerska Suberts Orden. Från
 Hannover gick Hans Kongl. Höghet med
 sina troppar mot Österrikarne, och sedan
 han i förening med den öfriga Fransska
 styrkan hade sett Österrikes Suswudstad

intagen, wände Hans Kongl. Höghet sig
 emot Böhmen, och gick öfwer Donau,
 samt agerade mot Ryssarna. Bland fle-
 re andra hade Hans Kongl. Höghet wid
 hyn Blasowits en listig affär med en del
 af Rysska Arméen, under Stor-Fursten
 Konstantin, och bidrog Hans Kongl.
 Höghet jemte de öfrige Franska Fältther-
 rarne till den så märkwärdiga segren wid
 Austerlig den 2 December 1805, wid hwil-
 ken förenade Rysska och Österriska Ar-
 meerna förlorade omkring 40 tusen man.
 Uti detta krig fick Hans Kongl. Höghets
 Krigsåra en ny glans, och för sina tjen-
 ster samt för sin i alla faror bepröfwade
 tapperhet, utnämndes också Hans Kongl.
 Höghet af Kejsar Napoleon, den 5
 Juni 1806, till Hertig af Ponte Corvo,
 samt erhöll detta land som en suwerän
 egendom, men som Lån af Kejsaren.
 Då Kriget mellan Preussen och Frankri-
 ke utbröt 1806, wisade sig Hans Kongl.
 Höghet åter på Krigs-Theatern, och bi-
 wisade det ryktbara slaget wid Auerstädt
 den 18 Okt., hvar Hans Kongl. Hög-
 het fick 5 tusen Preussare till fånga, samt
 eröfrade 34 kanoner och 4 fanor. Preus-
 sarne drogo sig derefter till Lübeck, och

Franska Särarne följde dem. Den 6 November börjades här ett grusligt blodbad, som varade i 4 timmar, under hwilken tid Preussiske Befälhafwaren slog tat ur Staden, hwilken intogs med storm, och led otroligt. Likväl skulle den säkert hafwa lidit ännu mera, om ej Hans K. Höghets menckliga uppförande hade stillet Franska krigarnes raseri. Vid detta tillfälle förwårswade sig Hans Kongl. Höghet en större ära, genom sin omsorg för den olyckliga Stadens bästa, än genom sjelfwa segren. Hans Kongl. Höghets Dag-Order, hwari trupperna uppmantrades till mencklighet, och på det strängaste befalltes till ordning, är ett talande bewis på Hans Kongl. Höghets ädla tänkesätt. Måtte hwarje krigare, liksom Hans Kongl. Höghet, uti menckliga handlingar söka sin förnämsta ära, så skall han aldrig gå miste om werldens tacksamhet, och de besegrades erkänsla.

Hans Kongl. Höghet tog äfwen tillfånga 1100 man af den Swenska Korpsen, bestående af Östgötha Lif. Grenadierer och Smålands Vätta Dragoner, som

låg i Travemünde, och ej kunde undkomma för widrig wind, af hwilka de fleste som återkommit till Sverige, med en mun upphöja den menzlighet som karakteriserar S. R. Söghet.

Från Lübeck marcherade Hans Kongl. Söghet till Polen och kommanderade wensfra flygeln af stora Franska Arméen, i slaget wid Pultouff den 26 December. Efter slaget wid Preussisk Eylau besatte Hans Kongl. Söghets Korps Braunsberg, Trauenburg, Mühlhausen, Preussisk Holland och stranden af Frischhaf. Den 5 Juni 1807, då fälttåget änyo öppnades, kom Hans Kongl. Söghet i en håftig träffning wid Spandau, hwarest Hans Kongl. Söghet blef blefferad, så att det Korps i slaget wid Friedland måste anföras af General Victor.

Efter Freden i Tilsit kommanderade Hans Kongl. Söghet Franska trupperna i norra delen af Tyskland, och då Hans Kongl. Söghets Söggwarter i synnerhet war i Hamburg. Hans Kongl. Söghet skulle äfwen kommandera den tillämnade expeditionen emot Sverige, hwilken oförmodade händelser tillintetgjorde. Wid kriget som utbröt mot Österrike, kommanderade

Hans Kongl. Höghet Sachiska Armeen.
 Utom andra träffningar, hwari Hans
 K. Höghet varit som gäst, war Han också
 ibland Anförarne i slaget wid Wagram.
 — Alla dessa bedrifter hafwa spridt en
 ny glans kring de Lagrar som Hans K.
 Höghet förut förwärfwat, och Hans K.
 Höghet räknas derföre med skäl ibland
 de män, hwilka genom sin tapperhet frälst,
 genom sin klokhet gagnat och genom sin
 menflighet hedrat sitt fordna Fädernes-
 land.

Hans Kongl. Höghet utkorades en-
 hålligt af Swenska Riks. Ständerna till
 Sweriges Kronprins, d. 21 Augusti 1810,
 utnämndes af Kongl. Maj:t samma dag
 till Riddare och Kommendör af Kongl.
 Serafimer. Orden, Kongl. Swärds Orden
 med stora Korset, samt Kongl. Nord-
 stjerne. Orden. Den 30 Sept. utnämndes
 Hans Kongl. Höghet till Generalissimus
 för Swenska Krigsmakten till Lands och
 Sjös. Wid des resa genom Cassel den 7
 Oktober öfwerlemnades till Hans Kongl.
 Höghet, af Konungen af Westfalen, stora
 Ordensbandet af Westfalska Kronan. Den

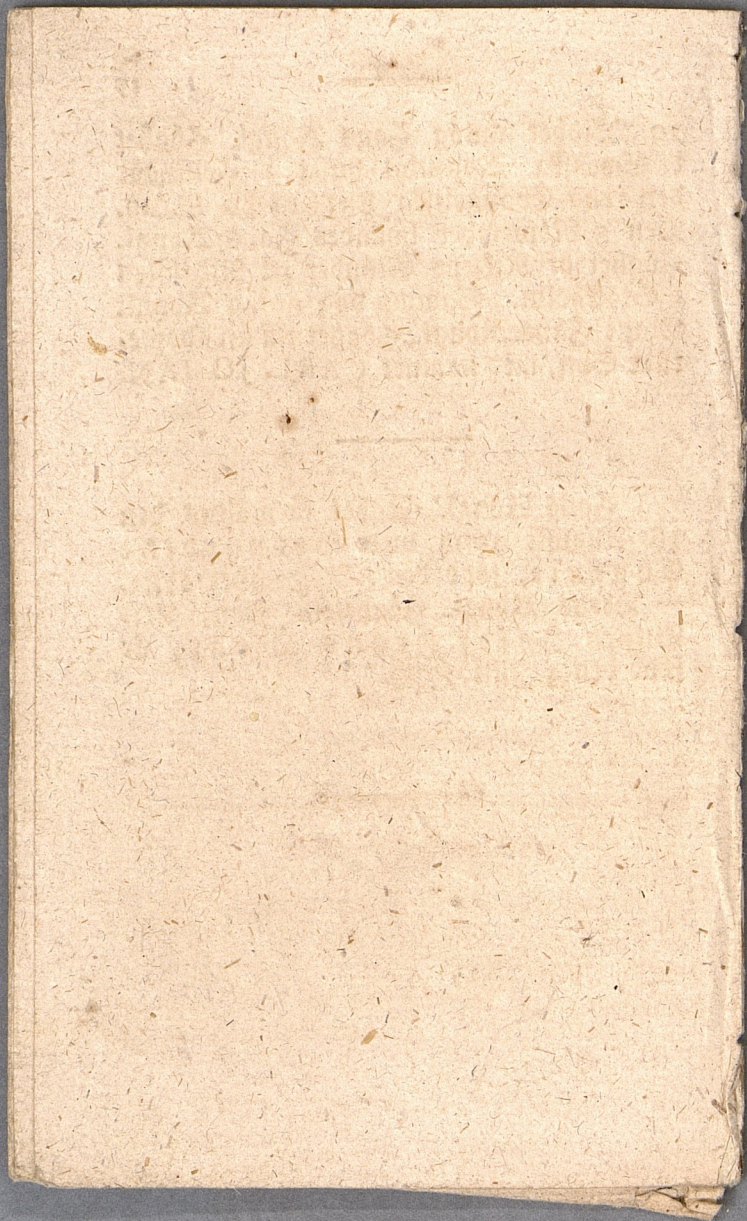
---

19 Oktober antog Hans Kongl. Höghet
i Swenska Konsulat-huset i Helsingör
den rena Evangeliska Lutheriska Låran.
Den 5 November hyllades Hans Kongl.
Höghet af Rikens Ständer på Rikssalen
i Stockholm. Samma dag antog Kongl.
Maj:t Hans Kongl. Höghet till sin adopte-
rade Son, med namnet CARL JOHAN.

Hans Kongl. Höghet förmåldes den
16 Augusti 1798 med Bernardine
Eugenie, född den 8 November 1781.
— Deras Kongl. Högheters Son, Arf-
Fursten Josef Frans Oscar, är
född den 4 Juli 1799.

---

www.books2ebooks.eu